

РЕЦЕНЗИЯ

**ОТ ПРОФ. Д-Р ВАЛЕНТИН КИРИЛОВ ВЕЛЕВ, КАТЕДРА „ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ“ ПРИ „МИННОТЕХНОЛОГИЧЕН“ ФАКУЛТЕТ
НА МГУ „СВ. ИВАН РИЛСКИ“**

Относно: Конкурс за придобиване на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Икономика и управление по отрасли“ (Микроикономика и Макроикономика), обнародван в ДВ бр.8 от 23.01.2018 г. за нуждите на МГУ „Св. Иван Рилски“, катедра „Икономика и управление“.

Основание за рецензията: Настоящата рецензия е изготвена в съответствие с предложение на Научното Жури, утвърдено със заповед на Ректора на МГУ „Св. Иван Рилски“, №-Р-387/15.04.2018 година.

Участници в конкурса: Единствен участник в конкурса е **д-р Емил Иванов Димов**, редовен доцент в катедра „Икономика и управление“, факултет „Миннотехнологичен“ на Минно геологически университет „Св. Иван Рилски“.

1. Основания за обявяване и участие в конкурса за академичната длъжност „професор“.

Обявеният в ДВ бр.13 от 14.02.2018 г. конкурс за академичната длъжност професор по научна специалност „Политическа икономия“ е за нуждите на МГУ „Св. Иван Рилски“ и е осигурен с необходимата учебна ангажираност, съгласно изискванията на ЗРАС в Република България. Той е по предложение на катедра „Икономика и управление“, подкрепено от ФС на МТФ на МГУ.

На рецензента са представени единствено документите за участие в конкурса на Емил Иванов Димов, доктор по икономика и редовен доцент в кат. „Икономика и управление“.

Висшето си образование Емил Димов е завършил през 1986 година, във ВИИ „Карл Маркс“, спец. „Политическа икономия“ с квалификация „икономист“. През 2007 г. защитава пред СНС по „Икономически теории и международни икономически отношения“ при ВАК дисертация на тема „Инфляция и заетост в България: 1990–2005 г.“. От 1987 до 2009 година последователно заема академичните длъжности асистент, старши асистент и главен асистент. През 2009 година по предложение на СНС и решение на ВАК придобива научното звание „доцент“.

Запознаването с представените от кандидата за професор документи позволяват да се направят следните констатации относно изискванията за участие в конкурса за професор, произтичащи от ЗРАСРБ и правилника за неговото приложение:

- Кандидатът за професор е защитил дисертация през 2007 г. на тема „Инфлация и заетост в България: 1990–2005 г. пред СНС по Икономически теории и международни икономически отношения при ВАК, която съответства на направлението на конкурса.
- Д-р Димов придобива научното звание „доцент“ през 2009 г. и вече повече от 8 години заема тази длъжност в МГУ.
- Представеният списък с научни публикации съдържа самостоятелен монографичен труд на кандидата.
- Официалната справка, издадена от МТФ за учебната натовареност на доц. Димов показва, че е налице необходимата лекционна натовареност.

Предвид изложеното преценявам, че кандидатът за заемане на академичната длъжност „професор“ доц. д-р Емил Димов, удовлетворява всички задължителни изисквания на ППЗРАСРБ (чл. 60), което е основание за извършване на наукометрична оценка на представената в конкурса научна продукция и учебно-преподавателска дейност.

2. Общо описание на представената за рецензиране по конкурса научна продукция.

Доц. д-р Емил Димов е представил за участие в конкурса за академичната длъжност „професор“ списък, съдържащ **13 публикации**, разработени в периода след придобиване на научното звание „доцент“, които оценявам, че тематично отговарят на направлението на конкурса и ще бъдат обект на рецензиране.

Документите по конкурса съдържат списък на научната продукция на кандидата отразяваща публикациите по дисертационния труд и публикациите, с които е участвал в конкурса за „доцент“. Сравнението със списъка на публикациите, с които се участва в конкурса за професор показва, че няма повторения в заглавията на оценяваната научна продукция. Съгласно представения списък представената от кандидата научна продукция включва:

- 1. Монография – 1 бр.**
- 2. Учебници и учебни помагала за ВУЗ – 3 бр.**

3. Статии и доклади в университетски издания – 10 бр.

От представените публикации 3 са самостоятелни(монография и два научни доклада). Останалите 11 броя са в съавторство с един или двама съавтори, като при 5 публикации кандидатът е първи автор. По отношение на трите учебника са посочени наименованието на лекционните теми и обема страници, дело на кандидата. Тези данни показват, че преобладаващата част от представената научна продукция по конкурса е лично дело и отражение на научното развитие на кандидата, а останалите са разработки с равностойно участие. Предвид на изложеното приемам, че научната продукция е представителна база за оценка на неговото научно-преподавателско равнище.

Преобладаващата част от публикациите на кандидата за „професор“ разглеждат въпроси, които тематично се включват в научната специалност на обявения конкурс. В количествено отношение научната продукция е представена от над 580 страници текст, от които близо 500 с учебно и монографично съдържание и над 60 страници публикувани като статии и доклади. Отчитайки някои неизбежни повторения в текстовете, включвани в отделните учебни издания, преценявам че редуцираният, неповтарящ се текст възлиза на повече от 450 страници.

Статиите и научните доклади от 68 страници са представени под 10 заглавия, като преобладаващата част от тях са публикувани в авторитетни издания и в материалите на национални конференции с международно участие. Всичко това е основание да се прецени, че научната продукция на кандидата и развиваните чрез нея тези са публично достояние сред заинтересованите среди у нас, а посочените цитирания на продукцията на доц. Димов, показва че тя провокира интереса на други изследователи при развитие на техните изследователски тези.

Анализирането на рецензираната част от научната продукция на кандидата за професор в количествено и структурно отношение показва, че:

- Представена е публикувана научна продукция, която като обем на текста, особено в частта учебно-монографична, удовлетворява количествените изисквания;
- Научната дейност на кандидата за професор след придобиване на научното звание „доцент“, покрива тематично научната област и специалност на обявения конкурс. Основните публикации са насочени към изучаването на

широк набор от икономически, финансови и управленски аспекти на макроикономическо равнище и микроикономическите структури в условията на преходна икономика;

- Като форма на представяне на научните търсения, продукцията на кандидата е разнообразна, съдържа статии и научни доклади, монографични и учебно-монографични публикации. Всички те са представени от издателства, които притежават висок авторитет в съответната научна и практическа област у нас и са обект на внимание на широка аудитория;

- Тематиката, която е обект на представяне в публикациите отразява реални процеси, на макро и микро ниво е изпълнена със съвременен научен и приложен заряд. Публикациите не са самоцелни, обвързани с образователния процес в ТУ и са породени от практическите реалности.

Това определя безспорната актуалност на изследванията и научно-приложната значимост на публикациите.

3. Оценка на основните приноси в научната продукция на кандидата.

В рецензираната научна продукция на кандидата за професор се разглеждат широк кръг от въпроси, които са обединени и центрирани около стремежа за търсене и намиране на подходящи управленски решения, свързани с икономическото развитие на България. Основната теза, защитавана от автора е, че през годините на прехода, поради различни причини, силно е подценено значението на взаимовръзката между състоянието на трудовия пазар(заетост и безработица) и динамиката на инфляцията и равнището на доходите. Според доц. Димов отсъствието на научни оценки и прагматични решения относно разплитането на този политико-икономически възел, е формирало за дълъг период задържане и дори отрицателен ръст на икономическия растеж и на производителността на труда в структуроопределящите сектори на националната икономика. Обосноваването на тази авторова теза е постигнато чрез научни изследвания в няколко направления:

Изследвано е състоянието и влиянието на фискалната и в частност на данъчната политики при съставяне на държавния бюджет и управлението на външния дълг. Изразени са конкретни виждания за оптимизиране на взаимовръзките;

Проведени са системни проучвания и са обосновани конкретни позиции относно интегрирането на България към европейската икономическа система. Основните направления са ориентирани към трудовия пазар и влиянието върху неговото функциониране на динамиката във вътрешните и външни фактори, към систематизиране и обобщаване на изискванията към макроикономическото управление на страната с цел постигане на стабилно развитие;

Представени са обосновани и логически обвързани научни позиции относно необходимостта от придържане към политиката на „паричен съвет“ до влизането в „Еврозоната“, които са обвързани с влиянието на външния дълг върху икономическия растеж и с механизмите за неговото въздействие;

Представените резултати и формулираните изводи и препоръки в монографичното изследване имат оригинален научно-приложен характер. Те са свързани с управлението чрез цените на една изключително сложна стопанска система, каквато е добивът на енергийни въглища от държавно дружество с последващо енергопроизводство от частни дружества. Тази производствено-технологична комбинация която е онаследена от периода на плановото управление на националната икономика, поражда специфични особености за функциониране, доколкото всеки един от двата субекта е абсолютно зависим от другия, и същевременно преследва текущи и дългосрочни цели в условията на силно конкурентния енергиен пазар. Тези пояснения подчертават, че въпросното изследване не е просто едно традиционно проучване на действаща методика, а успешен опит за оригинален прочит на процедури и перспективи в условията на конкретни организационно-управленски, икономически, юридически, екологични и социални ограничения. Всичко това извежда на преден план необходимостта от прецизната настройка при съчетаването на ансамбъла „държава-частни дружества“ при търсенето от една страна на индивидуална и на обща икономическа ефективност и от друга на поносима социална цена на електроенергията.

В обобщение може да се посочи, че анализът на научната продукция позволява да се прецени, че в нея се съдържат конкретни приноси в областта на макро и микроикономическите анализи имащи **научно методическо и научно-приложно значение**.

Като цяло може да се посочи, че приносите са лично дело на кандидата или с негово равностойно участие в авторските колективи и могат да бъдат класифицирани като:

Обогатяване на съществуващи теоретико- методически подходи, представи и обобщения в сферата на макро и микроикономиката, приложени към условията на преход и мултилицирани от световната финансова и икономическа кризи;

Усъвършенстване и приложение на известни методи за анализ и решаване на конкретни управленски задачи, с отчитане спецификата на производствено-икономическата среда на минното производство;

Разработване на съвременни учебни продукти, съдържащи резултати от научно-приложни дейности.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност.

Участникът в конкурса за професор, доц. д-р Димов работи в системата на науката и образованието повече от тридесет години, от които 9 като хабилитирано лице. Извървял е дълъг път на кариерно развитие, преминавайки през всички етапи на научно-преподавателската йерархия – от асистент до първа хабилитация като „доцент“. В свободна форма подготвя и защитава дисертация за придобиване на научната степен доктор по икономика. В този смисъл е налице класически пример на последователно и целенасочено развитие в условията на по-консервативната българска научно-образователна система.

Той е утвърден и водещ за катедра „И и У“ преподавател по основни дисциплини – „Макроикономика“, „Микроикономика“, „Икономика и финанси на фирмата“, за двете образователно квалификационни степени - „Бакалавър“ и „Магистър“ на различни специалности от МГУ. В качеството си на преподавател се радва на авторитет и академично уважение от страна на студентите и има съществен принос за подчертано колегиалните отношения в катедрата и със студентската аудитория от целия университет. Участва в отговорния процес за дипломиране на студентите, а така също и при организирането и реализирането на редица научни и учебни форуми. Проявява афинитет към научно ръководство на докторанти(към момента трима), като личната ми преценка е, че отношението му към процеса далеч надхвърля формалните изисквания. Неформалната оценка сред студентите и колегите е изключително

позитивна, за което допринасят освен доказаните професионални преподавателски умения и редица положителни общо човешки качества.

5. Критични бележки и препоръки.

Доц. Димитров е изграден и завършен преподавател и научен работник, притежаващ свой личен почерк и маниер на присъствие в академичния живот на МГУ. В този смисъл не мога да предявя генерални претенции към неговата академична същност и научно-преподавателска дейност, още повече това едва ли е необходимо. Същевременно обаче, изходящи от факта, че придобиването на академичната длъжност професор не е почетен акт, а базов лагер, от който предстоят най-отговорните етапи в творческото изкачване на личния „Еверест“ и защитата на собствения, на институционалния и на академичния авторитет на българската научно-образователна система ще си позволя няколко препоръки:

- при представянето на научната продукция под формата на статии и доклади да се излезе от тесния формат на използвани издания и форуми;
- да се търсят и реализират публикационни възможности в чуждестранни издания;
- да се демонстрира по-високо изследователско самочувствие като се публикуват самостоятелни научни материали;
- да се активизира изследователската дейност с практическа насоченост и се определят по тесни приоритети на творческа насоченост, което ще осигури по-голяма дълбочина на научните изследвания

6. Лични впечатления.

Познавам кандидата за професор от три десетилетия, т.е. от годините на прощапулника в академичните среди, като асистенти в МГУ. Впечатленията ми за неговото кариерно развитие са конкретни, въз основа на които преценявам, че кандидатът е коректен в научно и житейско отношение колега, който изпълва със съдържание неформалните представи за професор Той е търсен партньор в изследователската и научно-публикационна дейност, което е признание за неговите лични качества и научно-изследователски възможности.

7. Заключение

В обобщение на представената позиция изразявам мнението, че с цялостната си научно-преподавателска дейност **ДОЦ. Д-Р ЕМИЛ ДИМОВ**

демонстрира последователност в своето академично развитие, с което заслужено е завоювал позицията, позволяваща му да претендира за заемането на академичната длъжност „професор“. Това ми дава основание да гласувам положително за кандидатурата на **ДОЦ. Д-Р ЕМИЛ ДИМОВ** за академичната длъжност „**ПРОФЕСОР**“ в професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Икономика и управление по отрасли“ (Микроикономика и Макроикономика), за нуждите на МГУ „Св. Иван Рилски“, катедра „Икономика и управление“.

05.06.2018г.
СОФИЯ

РЕЦЕНЗЕНТ:
В. Велев
/ПРОФ. Д-Р ВАЛЕНТИН ВЕЛЕВ/